

Pogovor: prof. Viljem Brumec

Ana Murko, Tilen Zamuda

Kako ste začeli vašo zdravstveno pot?

Medicino sem študiral na medicinski fakulteti v Zagrebu in študij sklenil leta 1953. Po opravljenem stažu v bolnišnicah v Vipavi in v Mariboru sem bil zdravnik splošne prakse v Cerkevniku in Sv. Ani v Slovenskih Goricah, sekundarij na kirurškem oddelku bolnišnice v Črni na Koroškem, specializacijo iz ginekologije in porodništva sem opravil v mariborski bolnišnici in jo zaključil na Ginekološki kliniki v Ljubljani. Nato sem 10 let bil oddelčni zdravnik na porodniškem oddelku mariborske porodnišnice, od koder sem leta 1971 odšel na Pedagoško akademijo, ki se je leta 1986 preoblikovala v Pedagoško fakulteto. Doktorat iz medicinskih znanosti s področja ginekologije in porodništva sem opravil le 1972 na medicinski fakulteti v Zagrebu. Na medicinski fakulteti v Ljubljani sem bil izvoljen za docenta in izrednega profesorja za ginekologijo in porodništvo, na pedagoški akademiji/fakulteti pa za izrednega in rednega profesorja za anatomijo in fiziologijo človeka. V letih 1993 – 1997 sem deloval na Višji oz. Visoki zdravstveni šoli v Mariboru.

Zakaj ste se odločili za študij medicine?

Že v srednješolskem obdobju me je zanimalo zdravilstvo: prebiral sem priročnike o zdravih rastlinah, slednje sem nabiral, pripravljaj čaje, zdravilne tinkture in mazila za domačo rabo. Tudi moje branje je bilo usmerjeno v zgodbe o zdravih postopkih (sugestija, hipnoza) in zdravnikih. Po maturi je bila moja edina izbira študij medicine.

Kdaj in zakaj ste se začeli ukvarjati z zgodovino medicine?

Že v študentskih letih me je zgodovina medicine zanimala, predaval jo je prof.dr.Lavoslav Glesinger. Z največjim zanimanjem sem poslušal njegova izvajanja in začel zbirati pisne vire iz domače in svetovne zgodovine medicine.

Kako dolgo že predavate zgodovino medicine?

O osebnostih in zgodovini medicine sem občasno predaval od leta 1970 na Medikohistorični sekciji Slovenskega zdravniškega društva (Janez Nepomuk Koemm, Novejši razvoj porodništva) in na zdravstvenem društvu za zgodovino zdravstvene kulture Slovenije v Mariboru (patografija skladatelj Richarda Wagnerja, Huga Wolfa in dr.Josipa Ipavca).

Katera zgodovinska osebnost je po vašem mnenju najbolj pomembna v zgodovini medicine?

Težko je izbirati najpomembnejšo osebnost v tako dolgem obdobju razvoja medicine od starih visoko razvitih kultur do najnovejšega časa. V spomin mi prihajajo Hipokrat (prisega), Vesalius (veliki anatom), Harvey (odkril krvni obtok), Galen (Ars Parva), naravoslovci Pasteur, Roentgen in Helmholtz, Koch (bakteriolog), Pregl (mikrobiolog) in še mnogi drugi. Globoko se mi je vtisnila v spomin tragična usoda porodničarja na Dunaju, Ignaza Phillipa Semmelweisa (1818 – 1865), ki je leta 1847 odkril vzrok puerperalne sepse, strahotne morilke porodnic in otrok v preteklih stoletjih. Dolga leta niso verjeli njegovemu odkritju, ga zasmehovali in zapostavljali. Umrli je duševno bolan. In mnogo je podobnih zgodb.

Način zdravljenja v preteklosti, ki se vam zdi najbolj zanimiv, ki vas je najbolj navdušil?

Še nikoli se ni zgodilo toliko prelomnega kot v zadnjih šestdesetih letih, ko je medicina rešila več življenj kot poprej v celotni zgodovini medicine. Številne, življenje ogrožajoče bolezni, tuberkuloza, sifilis, pnevmonija, meningitis, revmatske bolezni, različne septikemije, ipd, so postale ozdravljive po odkritju sulfonamidov in antibiotikov. Še leta 1940 so npr. penicilin testirali na miših, 10 let kasneje je rešil življenje že milijonom ljudi. Farmakološko revolucijo so v petdesetih letih izzvali psihofarmaki, ki so prva uspešna zdravila za nevrološke in duševne bolezni. Steroidi in drugi imunosupresivi so odprli nove možnosti transplantacijske kirurgije. Nova tehnična sredstva (elektronski mikroskop, endoskopi, računalniška tomografija, laser, ultrazvok itn.), minimalna invazivna kirurgija, genetske preiskave, genska tehnika in terapije, postopki zunajtelesne oploditve, ipd. so prinesli ogromen napredek.

Kakšno je vaše mnenje o alternativni medicini?

V vsakem obdobju zgodovine medicine so se pojavljale nazori, ki so bili drugačni od akademske šolske medicine. Že Paracelsus je v 16.stoletju drugače razmišljal in vpeljal kemijska sredstva v zdravljenje. Samuel Hahnemann (1755 – 1843) je razvil homeopatsko medicino, ki se še danes izvaja, pri nas v Sloveniji je zdravnik ne sme izvajati. Popularni sta hidroterapija Sebastiana Kneipa (1821 – 1897) in Vincenca Priesnitz (1799 – 1851), oba sta bila nezdravnika. Indijsko ajurvedo je leta 1979 priznala kot zdravstveni in terapevtski koncept tudi Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) s sedežem v Ženevi. Ajurveda je celosten koncept zdravega življenja in hranjenja zdravja posameznika. Vsebuje dietne predpise, postne zapovedi, fizikalno terapijo, obsežno farmakoterapijo, pa tudi duhovne predpise: molitve (mantra) in posebne obrede. Druga tradicionalna indijska praksa je joga, ki je filozofska smer in dejavnost, ko se z dihalnimi vajami in duševno koncentracijo skuša doseči telesno in duhovno uravnovešenost in skladnost. Tudi v evropskem in ameriškem svetu je zelo razširjena.

Ali ste poznavalec joge in ostalih vzhodnjaških filozofij, jih priporočate kot sprostitve v našem stresnem življenju?

Poznam jih iz literature in kot sem jih v predhodnem odstavku opisal, menim, da so primeren način za duhovno in telesno sprostitve in obnovo.

Zakaj je po vašem mnenju za nas študente pomembno, da poznamo zgodovino medicine?

Zgodovina medicine spada med formativne vsebine medicinskega študija, to so vsebine, ki pomagajo oblikovati podobo ali lik zdravnika. Sem štejem etiko, medicinsko terminologijo, medicinsko psihologijo, medicinsko sociologijo, ipd. Vse navedene vede skušajo skupaj s širokim obsegom informacij iz strokovnih disciplin oblikovati osebnost zdravnika, ne samo kot humanista, kar naj bi bil dober zdravnik že v osnovi, marveč tudi kot širše razgledanega intelektualca in strokovnjaka. Zavedati se moramo, da je današnje medicinsko znanje nasledek znanja in tradicij preteklih generacij iz mnogih stoletij, kritična analiza sedanjosti pa ni možna brez znanja historičnega razvoja poklica.

Koliko zgodovine medicine ste sami doživeli?

Natančneje sem razvoj medicine v zadnjih petdesetih letih doživel v svoji stroki, v porodništvu, kjer smo do konca petdesetih let lahko spremljali stanje ploda v nosečnosti in med porodom edino le z lesenim stetoskopom in hormonskimi analizami. Po letu 1960 pa so bili vpeljani novi diagnostični in terapevtski postopki: amnioskopija, amniocenteza, mikroanalize fetalne krvi, kardiotokografija, ultrazvok, intrauterina fetalna transfuzija, ipd. Pri vpeljevanju teh postopkov sem sam sodeloval. Porodništvo je postajalo varnejše in zanesljivejše. Sodelovati pri takem napredku je bil izziv, privilegij in srečna priložnost.

Od kod vam želja in nagnjenje, da se poleg zahtevnega poklica ukvarjate še z zgodovino in kaj vas je napeljalo, da ste se začeli ukvarjati z boleznimi znanih osebnosti?

Splošna zgodovina, lokalna zgodovina Maribora in zgodovina medicine so me vedno zanimali. Že od mladosti sem tudi ljubitelj klasične glasbe. Ob preučevanju življenja glasbenih ustvarjalcev in pomembnih osebnosti iz kulturnega in znanstvenega življenja sem postal po-

zoren na kratko življenjsko dobo nekaterih osebnosti. Presenečen sem bil, kako se nalezljive bolezni (tuberkuloza, sifilis) in druge, takrat neozdravljive, vplivale na življenje znamenitih ljudi. Menil sem, da utegnejo patografije znanih osebnosti zbuditi interes občudovalcev njihove ustvarjalnosti.

Nam lahko zaupate kakšno izkušnjo iz klinike, ki vam ostaja še posebej v spominu?

Ko sem bil še aktiven porodničar, so mi bila najlepša doživetja v porodni sobi, ko je ob rojstvu glasno zajokal zdrav novorojenček in sva ga z babico lahko položila srečni materi v naročje.

Kaj svetujete študentom medicine?

Medicince od prvega dne študija štejem za zdravstvene delavce, ki si morajo prvenstveno pridobiti obsežno strokovno znanje za svoj poklic. Ob tem se morajo zanimati tudi za dogajanje v ožjem in širšem družbenem okolju. Predvsem pa si mora študent/ka pridobiti znanja o etičnih in deontoloških merilih svojega bodočega poklica in jih vključiti v svojo zavest in ravnanje. Nadalje si mora oblikovati optimistični pogled na svet. Pričakujemo, da bo živel/a po načelih zdravega življenja, poskrbel/a tudi za svojo rekreacijo in si ustrezno zapolnil/a svoj prosti čas. Globoko pa sem prepričan, da še vedno velja znameniti aforizem ki ga je pred sto leti izrekel (in zapisal) znameniti dunajski internist in diagnostik Hermann Nothnagel (1841 – 1905): »Le dober človek je lahko dober zdravnik.«

